

Wie een malus krijgt, heeft al 560 euro minder pensioen dan wie een bonus krijgt

Kim De Witte,
volksvertegenwoordiger PVDA

december 2025

Inhoud

1.	Het bonus-malussysteem in een notedop	1
2.	Het systeem beloont wie veel heeft en bestraft wie weinig heeft	3
3.	Het systeem is ingrijpend, onrechtvaardig en elitair	5

Samenvatting

Uit nieuwe cijfers blijkt dat het bonus-malussysteem dat de regering-De Wever-Rousseau wil invoeren niet alleen de ongelijkheid tussen man en vrouw sterk zal vergroten, maar ook de sociale ongelijkheid. Een werknemer die een malus riskeert heeft gemiddeld al 560 euro minder pensioen dan een werknemer die een bonus zou krijgen. De bonus-malus zal de kloof nog véél groter maken.

Het bonus-malussysteem vergroot dus niet alleen de genderongelijkheid – één op twee vrouwen riskeert een malus versus één op vier mannen – maar ook de sociale ongelijkheid. Het systeem bestaat in een aantal andere landen, maar daar liggen de pensioenen een pak hoger, ligt de leeftijd lager of is het gekoppeld aan het aantal gewerkte jaren, niet aan de leeftijd van 66 of 67 jaar.

Het bonus-malussysteem is ingrijpend. Het kan je pensioen verhogen of verlagen met maar liefst 25 procent, voor de rest van je leven. Het is ook onrechtvaardig, omdat we niet gelijk zijn voor de dood en niet gelijk zijn in het leven. De levensverwachting en zeker de levensverwachting in goede gezondheid is sterk afhankelijk van het beroep en de sociale klasse waarin we ons bevinden. Mensen die vroeger zijn beginnen werken in een zwaar beroep leven 6 tot 9 jaar minder lang. Zij leven 10,5 tot 13 jaar minder lang in goede gezondheid. Zij zijn ook vaker ziek tijdens hun loopbaan, hoofdzakelijk omwille van werkgerelateerde aandoeningen. Het bonus-malussysteem dat de regering wil invoeren doet alsof al die verschillen niet bestaan.

1. Het bonus-malussysteem in een notendop

De Arizona-regering wil opnieuw een bonus-malussysteem invoeren. Het systeem bestond in België tot 1991 maar werd afgeschaft, omdat het geen rekening hield met

de zware beroepen en het feit dat mensen in zo'n beroep ook minder lang leven. Het om die reden als onrechtvaardig beschouwd en afgeschaft. De Arizona-regering wil het nu opnieuw invoeren.

Malus

Het malussysteem omvat een financiële boete voor de mensen die vóór de wettelijke pensioenleeftijd van 66 jaar – of 67 jaar vanaf 2030 – met pensioen gaan. De boete houdt een definitieve onteigening in van reeds opgebouwde en verworven pensioenrechten. De onteigening is gelijk aan vijf procent per jaar vervroegde pensionering.

De regeringspartijen discussiëren momenteel nog over de precieze ingangsdatum van die vijf procent. In het regeerakkoord was voorzien dat de boete gelijk is aan twee procent tot 2030, vier procent vanaf 2030 en vijf procent vanaf 2040, maar de regering wil die termijn inkorten en afhankelijk maken van het geboortjaar (zie verder).

Onder bepaalde voorwaarden kan de malus ontweken worden. Er zijn drie cumulatieve voorwaarden om op vervroegd pensioen te gaan zonder malus.

Tabel 1 – Drie loopbaanvoorwaarden voor vervroegd pensioen zonder pensioenmalus

Drie cumulatieve voorwaarden	Welke gelijkgestelde periodes tellen mee?
Minstens 42 loopbaanjaren met 104 dagen per jaar en 156 dagen vanaf 2027*	Alle gelijkgestelde periodes tellen mee
Minstens 35 gewerkte jaren met 156 effectief gewerkte dagen per jaar	Moederschapsrust, zorgverloven, ziekte, tijdelijke werkloosheid en militaire dienst
Minstens 7.020 effectief gewerkte dagen (= 45 jaar halftijds)	Moederschapsrust, zorgverloven, ziekte, tijdelijke werkloosheid en militaire dienst

* Of 44 loopbaanjaren voor wie op 60 jaar vertrekt of 43 loopbaanjaren voor wie op 61 of 62 jaar vertrekt.

Andere periodes waarin een werknemer tijdelijk niet kan werken, zoals volledige werkloosheid of verminderde arbeidsprestaties in het kader van een landingsbaan, worden niet gelijkgesteld voor de laatste twee voorwaarden.

Indien je niet aan de voorwaarden voldoet, krijg je per jaar dat je vroeger met pensioen gaat dus een malus. De tarieven zijn afhankelijk van je geboortedatum:

- Geboortjaar tussen 1961 en 1965: **2% per jaar**
- Geboortjaar tussen 1966 en 1974: **4% per jaar**
- Geboortjaar 1975 of later: **5% per jaar**

Bonus

De bonus werkt op dezelfde wijze. Wie blijft doorwerken na de leeftijd van 66 jaar, of 67 jaar vanaf 2030, krijgt een bonus per jaar dat hij of zij langer doorwerkt. Om de bonus te krijgen moet je slechts aan twee cumulatieve voorwaarden voldoen (geen drie, zoals de malus).

Tabel 2 – Twee loopbaanvoorwaarden voor de pensioenbonus

Twee cumulatieve voorwaarden	Welke gelijkgestelde periodes tellen mee?
35 gewerkte jaren met 156 effectief gewerkte dagen per jaar	Moederschapsrust, zorgverloven, tijdelijke werkloosheid, ziekte en militaire dienst tellen mee
7.020 effectief gewerkte dagen (= 45 jaar halftijds)	Moederschapsrust, zorgverloven, tijdelijke werkloosheid, ziekte en militaire dienst tellen mee

De verhogingspercentages zijn de volgende:

- Geboortjaar 1962 of vroeger: **2% per jaar**
- Geboortjaar tussen 1963 en 1972: **4% per jaar**
- Geboortjaar 1973 of later: **5% per jaar**

Wie in 2050 op 70 pensioen jaar gaat en aan de voorwaarden voldoet, krijgt 3 x 5% (= 15%) bovenop zijn of haar pensioen.

2. Wie veel heeft, krijgt nog meer; wie weinig heeft, wordt gestraft

Uit recente cijfers die we ontvingen van het kabinet van minister van Pensioenen Jan Jambon blijkt dat een werknemer die een malus krijgt gemiddeld al 560 euro pensioen minder heeft dan wie een bonus ontvangt, nog voor de bonus of malus

wordt toegepast.

De regering wil met de bonus-malus de link tussen werken en pensioen versterken. Maar die link bestaat vandaag al. Eigenlijk draait de maatregel om besparen: mensen krijgen minder pensioen of moeten langer werken, tot 67 jaar.

Malus

Volgens cijfers van het kabinet zouden bijna vier op de tien werknemers (37%) die vervroegd met pensioen gaan, een malus krijgen. Opvallend is dat deze groep nu al een aanzienlijk lager pensioen heeft dan wie aan de malus ontsnapt. Het verschil bedraagt gemiddeld 315 euro per maand (brutobedragen).

Tabel 3 – Gemiddeld brutopensioen van recent vroeggepensioneerden in 2024 die al dan niet voldoen aan de voorwaarden van de malus

Werknemers die met vervroegd pensioen gaan	Krijgt een malus (37%)	Krijgt geen malus (63%)
Gemiddeld bedrag rustpensioen	1.755,0 EUR	2.069,20 EUR

Bonus

Het verschil met werknemers die een bonus ontvangen is nog groter. Volgens het kabinet zou 38% van de werknemers die werken tot aan de wettelijke pensioenleeftijd een bonus krijgen, indien ze doorwerken. Opgelet: de simulatie heeft betrekking op gepensioneerden in 2024, toen de wettelijke pensioenleeftijd nog 65 jaar bedroeg. Sinds dit jaar is die leeftijd opgetrokken naar 66 jaar, en in 2030 stijgt ze verder naar 67 jaar. Dit is dus eerder een overschatting.

Tabel 4 – Gemiddeld brutopensioen van recent gepensioneerden (op 65 jaar of later) in 2024 die al dan niet voldoen aan de voorwaarden van de bonus

Werknemers die op of na de wettelijke pensioenleeftijd gaan	Krijgt geen bonus en geen malus (62%)	Krijgt een bonus (38%)
Gemiddeld bedrag rustpensioen	1.286,70 EUR	2.311,90 EUR

Het gemiddeld pensioenverschil tussen wie een malus ontvangt en wie een bonus ontvangt in het werknemersstelsel bedraagt 556,90 euro bruto nog voor de bonus of malus wordt toegepast.

Tabel 5 – Samenvatting van tabellen 3 en 4

Werknemers	Krijgt een malus	Krijgt een bonus
Gemiddeld bedrag rustpensioen (bruto)	1.755,0 EUR	2.311,90 EUR

Indien we de bonus-malus toepassen, verdiept de kloof tussen beide groepen enorm. Het verschil loopt op van 760 euro (tarief 5%) tot gemiddeld 1573 euro (tarief 25%).

Tabel 6 – Gemiddeld brutopensioen na toepassing van de bonus/malus

Tarief	Malus	Bonus	Vershil
5%	€ 1.667,25	€ 2.427,50	€ 760,25
10%	€ 1.579,50	€ 2.543,09	€ 963,59
15%	€ 1.491,75	€ 2.658,69	€ 1.166,94
20%	€ 1.404,00	€ 2.774,28	€ 1.370,28
25%	€ 1.316,25	€ 2.889,88	€ 1.573,63

3. Het systeem is ingrijpend, onrechtvaardig en elitair

Het bonus-malussysteem is ingrijpend, onrechtvaardig en elitair. Het ingrijpend karakter van het systeem werd hierboven grondig besproken. Je kan 25 procent van je pensioen verliezen of 25 procent extra krijgen. Hieronder bespreken we het onrechtvaardig en elitair karakter.

We zijn niet gelijk voor de dood. Het verschil in levensverwachting tussen kortgeschoolden en hogeschoolden verschilt tussen de 6 (mannen) en de 9 jaar (vrouwen).¹ Wie meer kans heeft op een bonus, zal daar in de regel ook veel langer van genieten. Als we kijken naar de gezonde levensverwachting, dan zijn de verschillen nog veel groter. Een kortgeschoolde leeft 10,5 tot 13 jaar minder lang in

¹ Naar een gezond België (2022). Ongelijkheden in levensverwachting en levenskwaliteit. Geraadpleegd op <https://www.gezondbelgie.be/nl/gezondheidstoestand/ongelijkheden-in-gezondheid/ongelijkheden-in-levensverwachting-en-levenskwaliteit>

goede gezondheid dan een hogeschoolde.²

We zijn ook niet gelijk in het leven. Een diploma aan een hogeschool levert je gemiddeld 15 tot 20 procent meer loon op dan iemand die na het middelbaar onderwijs gaat werken, een universitair diploma zelfs 25 procent.³ Omdat het pensioen berekend wordt op je loon, weerspiegelt deze loonkloof zich ook in de hoogte van het pensioen.

Het verschil tussen kort- en langgeschoolden weerspiegelt zich ook in het aantal ziektedagen. Wie vroeg start met werken, is ook vaker ernstig ziek. In 2023 waren 63% van de langdurig zieke werknemers arbeiders, terwijl er in ons land meer bedienden dan arbeiders zijn.⁴ Dat is niet verrassend, omdat twee op drie aandoeningen werkgerelateerd zijn en arbeiders méér zware arbeid verrichten.⁵ Het zijn precies deze periodes van ziekte die de regering wil bestraffen met een malus.

“Dan moeten ze maar een jaartje langer werken”, zegt Jan Jambon. Maar hoe kan een poetsvrouw die nog halftijds werkt aan het einde van haar loopbaan plots aan minstens 156 effectief gewerkte dagen per jaar geraken? Dat lukt vaak niet. “Dan moeten ze maar in de ziekteverzekering blijven”, zegt Jambon. Dus: mensen die wel nog in staat zijn om bijvoorbeeld 120 of 140 effectief gewerkte dagen per jaar te presteren, gaan we nu volledig in de ziekteverzekering steken? Dat is geen winst voor de samenleving.

Enkele concrete voorbeelden

- Rafaël is beginnen werken op 18 jaar, hij moet een loopbaan hebben van 48 jaar vooraleer hij een bonus kan beginnen opbouwen (vanaf zijn 66ste). Jan Jambon is beginnen werken op 24 jaar. Hij moet 42 jaar werken vooraleer hij een bonus kan opbouwen (vanaf zijn 66ste). Rafaël moet dus 6 jaar langer bijdragen alvorens hij een bonus kan opbouwen. Bovendien leeft hij minder lang. Wat is daar eerlijk aan?

² Renard F, Devleeschauwer B, Van Oyen H, Gadeyne S, Deboosere P. Evolution of educational inequalities in life and health expectancies at 25 years in Belgium between 2001 and 2011: a census-based study. Arch Public Health. 2019.

³ Jobat (2025). Salariskompas. Via <https://www.hln.be/mijn-gids/diploma-biedt-niet-langer-garanties-voor-de-hele-loopbaan-hoeveel-verdient-universitair-meer-dan-afgestudeerde-aan-de-hogeschool-a01eb544/>

⁴ RIZIV (2024). Statistieken over de invaliditeit van werknemers en werklozen in 2023. Geraadpleegd op <https://www.riziv.fgov.be/nl/statistieken/statistieken-uitkeringen/statistieken-2023/statistieken-over-de-invaliditeit-van-werknemers-en-werklozen-in-2023#aantal-werknemers-en-werklozen-in-invaliditeit>

⁵ Hoge Raad voor de Werkgelegenheid (2024). Arbeidsongeschiktheid en de re-integratie van werknemers op de arbeidsmarkt. Geraadpleegd op https://hrw.belgie.be/sites/default/files/content/download/files/2024_hrw_arbeidsongeschiktheid_verslag.pdf

- Rafaël zou pas na 43 jaar werken met vervroegd pensioen kunnen gaan (op zijn 61ste), maar riskeert dan wel een dikke malus. Jan Jambon riskeert na 42 jaar werken geen enkele malus (want dan is hij 66 jaar), ook al zou hij véél meer gelijkgestelde periodes hebben dan Rafaël. Na 43 jaar werken krijgt Jambon zelfs een bonus. Rafaël, die zijn hele loopbaan in de bouw, de zorg of de schoonmaak gewerkt heeft, zal sowieso al een veel lager pensioen hebben dan Jan Jambon, die consultant, manager, parlementair en minister geweest is. Het bonus-malussysteem zal het verschil in pensioen nog véél groter maken.

- Een huishoudhulp werkt 32 jaar voltijds. Ze is geen enkele dag ziek. Daarna zijn haar gewrichten versleten en werkt ze nog tien jaar halftijds. In die tien laatste jaren is ze acht keer één maand ziek, voor operaties, rust en herstel van het zware werk. Ze krijgt een malus van 20%. Wat is daar eerlijk aan?